

Føroya
SOSIAL-DEMOKRATUR

Blaðstjóri
VILHELM SORENSEN
Prent:
A. ØSTER

»SVIK«

Løgtingsformaðurin flýgur í flintur og átalar.

»Dagblaðið« gevur P. M. Dam eitt tyssi av orðum av tí slagnum, ið liggur niðan fyri hampafólk at taka upp aftur.

Tað, ið blaðið hevur sett í halsin av P. M. Dam og ikki torir at taka upp aftur, tí tað veit, at tað ikki finst fiskimaður í Føroyum í dag, sum ikki gevur Dam rætt, taka vit upp aftur her.

Dam hevði verið í Suðuroy fyri at skipa fyri umskipanini av Á. T. og hevði soleiðis ikki haft høvi til at verið við til fyrsta partin av orðadráttinum.

Hann legði soleiðis hvassliga at landsstýrinum, lögtingsformanninum og stjórnarflokkunum í sín heild.

Beint nú komin úr Suðuroy havi eg ikki fingið stundir at frætta, hvussu viðgerðin av hesum máli fall í morgun her á tingi við øðru viðgerð.

Men orðaljóðið, sum tað stingur mær í eyguni her ið tað liggur fyri mær, kann ikki annað enn fáa blóðið at renna heitt av skammarkenslu.

Hugsad sær at meirlutin á tingi skal hava fingið seg til at trýst og rænt fiskimannin, sum her er gjørt!

Harmiligt!

Bara henda eina greinin er nóg mikil til, at allir fiskimenn, sum hava givið hesum monnum atkvøðu og álit sitt, ikki kunna annað enn við teirri størstu vanvirðing venda sær frá teimum sum sínum álitismonnum.

I hesi grein stendur, at »um« reidarar tekur og fær lán frá Føroya fiskasölu uppum 50 % av fiskavirðinum, so kann nakad av tí, sum hann fær meiri enn 50 %, verða hildið afturi til forskotsrindan.

Men hvussu nógvir reidarar vilja læna meiri enn 50 %, tá ið tað, sum ein fær meiri, ikki skal verða brúkt av honum sjálvum, men skal nýtast til fiskimenninar?

Á hetta »um-ið« reidaranna hava teir góðu harrar áltað honst fiskimannin, hansara möguleika at fáa burtur av fiskagoymslulánum.

Er hetta ikki skammiligt!!!!

Fiskimennir tóku við heldur enn verkfall. Fatiligt, so illa teir eru staddir.

Men tað er ein skomm, ein ógerð, sum aldri kann vaskast av aftur tingmeirlutanum og landsstýrinum at hava trýst teir til hetta.

Tað er eyðviðað, at landsstýrið og tingmeirlutin hava hugsad:

»Fiskimenn orka ikki nú!

Teir eru svangir!

Teir megu geva eftir!»

Hava hesa hugsan og handla har eftir, menn sum hava gingið pall av

tað sama sum at svíkja teir, og er so — sjálvandi — at svíkja teir tað sama sum at halda orð. Herligt!

Fiskimenn hava ásannað hetta. Teir hava fingið »svíke« allastaðni har, ið teir høvdu ventad, at orð og lyfti fóru at verða hildin.

Hendi hetta í øðrum londum, varð kollvelting. Men Føroyingar eru meiri enn góðsligir og tolnir. Tingmenn eiga kortini at minnast til, at nú er ódn í sjónum manna millum — og tað kann henda, at hann grundbrýtur. Og tá verður ikki stuttligt at vera fyri.

Tað er av mótsøðumonnum mínum tveitt út, at eg skal hava bundið meg niðri saman við hinum flokkunum til at lata forskotsrindanina falla fyri at fáa finansiering. Hetta er ráfasta ósannind. Eg havi so sanniliga eiga bundið meg til nakad tilfikt. Tvörturimóti. Eg mátti bróta meg fram at at fáa hildið taluna, ið er vorðin almannakunnug. Har haldi eg so kraftiga sum eg kann fram, hvussu neyðug forskotsrindanin og lönjarning var um fríður kund ventast. Eg undirstrikaði yvir fyri ministarunum og øllum teimum, sum vóru á fundi, at fiskimenn ikki vildu sleppa hesum sosialu góðum, teir høvdu vunnið í hesum lógum. Men eg talaði einsamallur fyri fiskimenninar. Ikki eitt einasta orð frá lögmanni ella fólkatingsmanni Jóhann Poulsen ella Martin Holm ella nökrum øðrum fyri at taka undir við mær. Løgmaður vissaði harafurimóti ministarunum um, at eingin »konflikte« vildi verða við fiskimenninar.

Eingir pengar til forskotsrindanina! siga meirlutflokkarnir.

Ósatt!

Vit hava víst á at bæði krígstryggingin, hin danska og hin føroyska, Tryggingarsambandið, Føroya fiskasöla og hin nýggi marshallpeningurin. Her høvdu vit pening til forskotsrindanina. Men landsstýrið og stjórnarflokkarnir hava ikki gjørt nakad fyri at fáa henda pening út yvir eina áheitaná krígstryggingina um at fáa ein part av peninginum. Men tá ið eg skjeyt uppá at fáa meiri av grunninum, tí tað umbidna var óvilið, og at nýta eisini av Tryggingarsambandspeninginum var tað avvisi. Løgtingsformaðurin, ið er valdur av fiskimenninum, og sum skuldi haft skyldu at reist kravði um 'at fáa pening har, ið hann er at fáa, til fiskimannsins forskotsrindan, skoyt seg undir, at eingin »formelle« umsókn fyrilá. Málið skuldi stranda, tá landsstýrið og hann og hansara ikki høvdu gjørt sína skyldu at hava tað formella í lagi! »Nýttligt!« sum maðurin plagat at siga. Men tað hevur so sanniliga ikki altið verið ansað eftir tí formella. Tað gekk lættari tá landsstýrið kommanderaði 600.000 úr, Tryggingarsambandinum og 1.000.000 úr nationalbankanum til Kjölbó. Tá tvörraði ikki! Og tá ið teir vildu taka 4 mill. av marshallpeninginum til Sjóvinnubankan.

Tá funnu teir góðu harrar vegin. Tá har alt til!

Men stokkut skulu streingir harrar ráða — tað skulu tit samna. Tit sum hætta tykkum at sita á tingi áftaná ikki at eiga eitt promilla av rætti til at sita.

palli fyri at fáa fiskimenn at velja seg. Kann stórri svik vera!

Tit, sum soleiðis hava svikið fiskimannin, eiga kortini at vera varnir (formaðurin talar at at nýta orðið »svíkja«). Hvát orðafar skal eg so nýta, tá ið eg meini, at meirlutin so skammiliga hevur svikið? (Thorsten Petersen rópar til uttan úr gongini: Halda orð!) Har hava vit fólkaflokk-sku og sambandsku definítionina: At halda orð yvir fyri fiskimanninum er

Tekniski skúlin

Næstseinaasta leygarkvöld endaði skúlaárið við borðhaldi og framlögum av tí, næmingarnir høvdu avrikað í tí farna árinum.

Formaðurin fyri nevndini í handverksmeistarafelagnum, Vilhelm Nielsen, meistari, legði fyri og rósti lærlingunum fyri dugnaskap, teir høvdu í síni heild mótt væl upp og verið raskir.

Karl Guttessen fekk diplom.

Sveinaprógvi fingið hesir:

Jógvan Clementsen, Tróndur Eystur-tún, Hans G. Hansen, Karl Guttessen (særa væl gjørt arbeiði), Petur Rasmussen, Pauli H. Poulsen, Kristian Djurhuus, Heini Heinesen, Hjörleif Djurhuus, Karl Johan Hansen (væl gjørt), Oddur Arge, Vilhelm Olsen (væl gjørt), Jónsvein Jacobsen.

Nakad fáir vóru tað á hvørjum ári ið tóku sveinaprógvi, og vildi hann ynskja, at allir vildu gera sveinaroynd í komandi árum, so vit kunnu fáa góðar handverkarar til gagns fyri landið alt.

J. P. Henriksen: Var glaður yvir at so nógvir ungir dreingir vilja búgva seg út landinum til frama, og segði, at býráðið var væl huga fyri at fáa tekniskan skúla, men ráðini vóru ikki av teimum bestu.

J. Ziska takkaði meistarafelagnum fyri at teir altið vóru fúsir til at styðja skúlan, og síðani takkaði hann lærarunum fyri gott samarbeiði, og hevði hetta ført við sær, at úrslitið var so óvanliga gott, næmingarnir hava verið ófóra raskir og hugagóðir, á hvørjum ári hava vit latið idnaðarprógvi, men í ár er tað heilt ógjörlikt, ráðini eru ikki til tess, tað verða so nógvir ið hava tað uppborið.

Tíneast takkaði hann prestinum Magnussen fyri, at hann ikki bert lærði í radioteknik, men eisini fekk tí flokkunum høli at læra í uppi hjá sær sjálvum.

Statinum má eg eisini veita stóra tøkk, helt J. Ziska áfram, tí uttan stuðulin hadani frá hevði tað verið ógjörlikt at hildið skúlan, tí staturin heldur eina heilt av útreiðslunum. Kostnaðurin liggur um 2100 kr. uttan hús, ljós, hita og reingerð, ið kommunan heldur.

Fátin segði seg hava somu hugsan sum V. Nielsen um sveinaroyndina, og bað tí allar lærlingar fáa sær lærlingaskálmála, var meistarin ímóti hesum, skúlin teir koma til hasara, tí hann er ovasti myndugleiki tí viðvikjandi.

Tórgarð vildi byrja við tí, hann altið var vanur at siga, at nú fyrst fóru teir ið fingi sveinaprógvi í ár út í livið. Annars helt hann tey teknisku úrslitini vera heilt góð, men við rokningini var tað heilt galið, tað vísti seg at vera heilt fáir ið dugdu tað litlu tabelina, og var tað heilt skeivt, tí hvussu kunnu handverkarar gera sína skyldu úti í livinum, tá teir ikki duga at rokna.

J. Ziska svaraði til hetta, at tímatálið hjá tekniska skúla var lagt soleiðis, at næmingarnir skuldu halda við líka tað teir dugdu frammanundan, tað vóru ikki stundir at læra teir litlu tabeln um kvöldarnar, tá teir bert høvdu ein tíma um vikuna til rokning. Roknað varð við at næmingarnir dugdu tabelina tá teir fóru úr fólkaskúlanum.

G. Wæstein segði, at nú høvdu teir takka so nógvum, men onkur var eftir.

TANKKLINIK

Dr. Jakobsensgøta, 11 Tórshavn.

Viðtalutíð kl. 10-13 og 14-16

Leygardag 10-13

Máltráður, 717.

Magnus Jensen, tanntæknir.

næmingarnir ið so trúliga høvdu mótt upp í vetur og høvdu verið idnir og teir ið nú høvdu lokið sveinaroyndina, høvdu sanniliga tøkk uppiborna, og so tann idni fyrstøðumaðurin ið sum fáu hevði røkt starv sitt nú gjøgnum so nógv ár, hann átti ikki minsti tókkinu uppiborna.

Ríkisumboðsmaðurin var heilt hugtikin av tí góða úrsliti, ið næmingarnir kundu leggja fram, og bað allar við sær rópa eitt trifalt hurrá fyri skúlanum.

Nú má landið takast!

I hesum ræðuliga tíðum fyri Føroya land, er tað harmandi, at vit skulu flyta inn fyri nógvur miljónir kr. í landsbúnaðarvörum, t. d. molly-mjólk, eplum, grómeti o. t. — alt saman ið vit kunnu framleiða í so stórum nøgdum tað skal vera.

Nógvir føroyskir stórbøndur seta ikki haka í jörð.

Víst hava teir fingið jörðina fyri einki, sambært eina drápuliga, órættvísa arvalóg; men tað vil kortini ikki siga til vanrøkt, samstundis sum hópur av ognarleysum fólk illa nokk eigur eina breyðtuggu.

Nú má endi gerast á hesi vanrøktini. Vit mugu taka landið — ongantíð ov skjótt.

Ognarleysir! Lat okkum taka landsstýrið, lögting og allar teir, ið hava oytt landsins pening, av, og síðan seia okkara egnu menn á ting — teir, ið vilja skapa liv og virki bæði á landi og sjógvi.

Ognarleysur.

millum ungfolk

Meðan Anna var í Havn.

Vit hittu Onnu nú ein dagin, og tá ið vit fingi at vita, at hon var vorðin limur í kvinnufelagnum, høvdu vit stutta samrøðu við hana:

»Hvat er ætlan tykkara?»

»Fyrst og fremst at fáa menninar til arbeiðis.

Hvat meinst við tí?»

»Ja, hann skal av songini um morgnarnar at geva okkum konum drekkja, kóka tí litla mjólk, skifta á og vaska bláurnar. Sengurnar skulu reidast upp, teppini breystast, óskan berast út o. s. fr.

»Við øðrum orðum, er ætlanin at hann skal halda hús?»

»Nei, tað dugir hann ikki til, men hann skal jú arbeiða fyri síni livibreyð, hann sleppur ikki at rekast inni á okkum og einki gera. Hann skal sanniliga ikki sita fjaldur í einari ávis, at rekast eftir beinkinum, meðan vit arbeiða.»

»Men hann dugir jú ikki alt tað húsliga arbeiðið?»

»Jú, trúgv tí, hann skal lærast, hann skal tvingast, ja, og pínast við einari breyðpípu í muninum at vaska upp og turka av. Nú er eingin pardón, tit hava stýrt og forstýrað øðrina nóg leingi, nú vilja vit sleppa fram- at.»

»Men mannsins náttúra forðar honum at sita inni altið?»

»Ná, hann skal nokk sleppa út. Tey smáu skulu hava friska luft, og so skal gamli av húsinum við ástarleiksúrslitarleggingarfari- num.»

»Orsakað, ástarleiksúrslitarleggingarfari, hvat er tað fyri nakad?»

»So, tað vita tygum ikki, men lat meg so siga tygum tað, tað er barnavognur á føroyskum.»

»Hvussu annars við mótnum í ár?»

»Ja, tað er fyrst og fremst hin smidliga formin, ið vit vilja hava fram, so neyðugt verður at spennast livreimina enn longur inn?»

»Hvussu gera tit tað?»

»Tað verður hettliga gjørt við at toygja meira á bæði jógurafettar og búkhegn.»

»Orsakað! Hasi orðini kenni eg ikki.»

»So, »brysthaldarar« og »korsetts« men, for s...»

»Men hvat er so hövudsendamál tykkara?»

»Ja, vit ætla at taka landið. I Føroyum skulu kvinnurnar ráða.»

»Hetta er, við øðrum orðum aðalstevna tykkara?»

»Ja, stutt sagt er stevna okkara: Frælsi, javnaður, systurskapur og svangerskap.»

